

Lektionsplanering

Årskurs: Gymnasiet

Ämne eller kurs: Historia 1b

Tema: Reformationen: Konst och ikonoklasm

Koppling till styrdokument

Centralt innehåll

Den europeiska epokindelningen utifrån ett kronologiskt perspektiv. Förhistorisk tid, forntiden, antiken, medeltiden, renässansen och upplysningstiden med vissa fördjupningar. Problematisering av historiska tidsindelningars beroende av kulturella och politiska förutsättningar utifrån valda områden till exempel varför tidsbegreppet vikingatid infördes i Sverige under 1800-talets slut eller jämförelser med tidsindelningar i någon utomeuropeisk kultur. Kritiskt granskning, tolkning och användning av olika slags källmaterial utifrån källkritiska kriterier och metoder.

Betygskriterium (E)

Eleven kan med säkerhet söka, granska och tolka källmaterial för att besvara frågor om historiska skeenden samt göra välgrundade och nyanserade reflektioner över materialets relevans. I värderingen utgår eleven från källkritiska metoder och värderar med nyanserade omdömen olika tolkningsmöjligheter av källmaterialet.

[Gy11, Historia 1b]

Lärarledda instruktioner

1. Introduktion till reformationens konst (10 min)

- Presentera reformationens bakgrund och dess påverkan på konst och kultur.
- Diskutera ikonoklasm och dess betydelse under denna tid.
- Visa exempel på konstverk och bilder som illustrerar denna period.
- Ge en översikt av centrala figurer inom reformationen.

2. Gruppdiskussion (15 min)

- Dela in klassen i grupper och ge dem ett par frågor att diskutera.
- Frågor kan inkludera: "Hur påverkade reformationen konsten som vi känner den idag?"
- Be varje grupp att välja en talesperson som rapporterar tillbaka till klassen.

3. Analys av ikonoklasm (15 min)

- Ge eleverna källmaterial (exempelvis bilder, texter) att analysera.
- Diskutera hur olika grupper reagerade på ikonoklasm.
- Förklara begreppen ikon och ikonoklasm i detalj.

4. Avslutande reflektion (10 min)

- Samla in och diskutera elevernas insikter.
- Fråga hur reformationens konst kan relateras till dagens samhälle.
- Avsluta med en sammanfattning av lektionen och dess viktigaste punkter.

Ämnesinnehåll

Här listas viktig kunskap och ämnesinnehåll som eleverna behöver känna till eller lära sig i undervisningen. Försök se till att allt nedan tas upp på lektionen eller följs upp på andra sätt.

- **Reformationens påverkan.** Reformationen förändrade religioner och samhällen i Europa under 1500-talet, vilket ledde till konflikt och nya konstformer.
- **Konst och religion.** Konstverk från denna period reflekterar ofta religiösa teman och den förändrade uppfattningen om helighet.
- **Ikonoklasm.** Diskutera vilka konstverk som förstördes och varför, samt hur detta påverkade konstvärlden.
- **Kritisk granskning av källor.** Eleverna förväntas analysera källmaterial ur ett kritiskt perspektiv för att förstå olika tolkningar.
- **Historisk kontext.** Förståelse av den politiska och sociala kontexten under reformationen är viktig för att analysera dess effekter.

Ordkollen

Ord	Förklaring	Etymologi
Ikon	En helig bild eller symbol som används i religiös kontext.	Från grekiska "eikon" som betyder "bild".
Ikonoklasm	Den religiösa och politiska rörelse som syftar till att förstöra ikoner och bilder.	Från grekiska "ikon" (bild) och "klastes" (brytare).
Reformation	En religiös rörelse på 1500-talet som syftade till att förändra den katolska kyrkan.	Från latinska "reformatio", vilket betyder "återformning".

Diskussionsfrågor

- A. Vilken roll spelar konsten i formandet av religiösa identiteter under och efter reformationen?

- B. Hur skulle dagens samhälle se ut om reformationen aldrig hade inträffat?
- C. Kan ikonoklasm rättfärdigas i vissa sammanhang, och i så fall hur?

Aktivitet

Eleverna ska skaffa bilder av kända konstverk från reformationstiden och göra en presentation kring dessa verk. Presentationen ska innehålla en analys av konstverket, dess betydelse under reformationen, och hur det relaterar till ikonosyn. Eleverna får arbeta i par och visas i slutet av lektionen.

Exit-ticket

Frågor	Svar
1. Vad var reformationen?	En rörelse som syftade till att förändra den katolska kyrkan.
2. Vad innebar ikonoklasm?	Förstörelse av religiösa bilder och ikoner.
3. Nämn en känd konstnär från reformationen.	Albrecht Dürer.
4. Vad är syftet med källkritik?	Att bedöma materialets trovärdighet och relevans.
5. Hur kan konsten reflektera samhället under historiska perioder?	Genom att skildra aktuella teman, värderingar och konflikter.
6. Hur påverkar religion konsten?	Genom ämnen, teman och stilistiska val i verken.
7. Vilken effekt hade reformationen på det politiska landskapet?	Ökade konflikter och skapade nya maktbalanser.
8. Hur kan vi se spår av ikonoklasm idag?	Det kan ses i debatter kring offentliga statyer och bilder.

Hemuppgift

Eleverna ska skriva en kort uppsats (2-3 sidor A4) där de analyserar ett specifikt konstverk från reformationstiden. De ska fokusera på verkets historiska kontext, dess budskap under reformationen och ikonosynen. Eleverna ska också reflektera över hur konsten kan påverka dagens samhälle.

Citat

“De som kontrollera informationen, kontrollerar verkligheten.” – Noam Chomsky, 1989. Detta citat reflekterar vikten av källkritik och informationsvärdering inom historia och konstanalys, särskilt i samband med reformationens betydelse.

Uppföljning

Fortsätt att undersöka andra kulturella och religiösa rörelser som har liknande effekter som reformationen. Ta hänsyn till hur konst och kultur reagerar på och påverkas av dessa förändringar.

Tags: [Lektion](#)